

*Ільєнко О. Л.,**доктор педагогічних наук, кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземної філології та перекладу
Харківського національного університету імені О. М. Бекетова**Ходаковська О. О.,**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов**Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського*

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ІНТРОДУКТИВНОЇ ЧАСТИНИ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Анотація. Статтю присвячено вивченню стилістичних особливостей перекладу вступних частин художніх текстів. Виявлено структурно-семантичні особливості інтродуктивної частини художніх текстів. Відзначено, що вступні частини художніх творів, які були предметом аналізу, є семантично різноманітними та поділяються на: експозицію (представляються основні персонажі), звернення автора до читача з метою вибудувати зв'язок з ним, флешбек, інтригуюче запитання та описовий вступ. Зазначено, що мета цих елементів твору полягає у знайомстві з контекстом, створенні загального настрою та зацікавленні читача. Вони є інформаційно насиченими і пропонують різні види інформації: фактологічну, емоційну, концептуальну тощо. За будовою види вступу можуть бути простими та складеними. Було встановлено особливості художнього перекладу: переклад художньої літератури принципово відрізняється від інших видів, варто відзначити наявність особливостей художнього перекладу творів; переклад художніх творів залежить від багатьох об'єктивних та суб'єктивних чинників, таких як історичний контекст, культурні та соціальні умови, цільова аудиторія тощо; переклад художніх творів літератури потребує від перекладача уміння, з одного боку, суворо дотримуватися оригіналу, а, з другого, – адаптувати твір до цільової мови. Дослідження засобів досягнення еквівалентності показало, що перекладацькі трансформації є одним із способів досягнення еквівалентності при перекладі художніх текстів. Використання лексичних, граматичних і синтаксичних трансформацій спрямоване на подолання відмінностей між вихідним і цільовим текстами, відмінностей у системах двох мов і культурних розбіжностей. Також увагу було зосереджено на урахуванні перекладачем стилістики оригінального твору. Актуальним напрямком розвитку художнього перекладу визначено використання комплексного підходу до перекладу з дотриманням принципу адекватності та принципу еквівалентності. Перекладачі повинні мати глибоке розуміння культури, менталітету, історії та літературних традицій носіїв мови оригіналу та мови перекладу.

Ключові слова: художній переклад, інтродуктивна частина, перекладацькі трансформації, стилістичні особливості перекладу, якість художнього перекладу.

Постановка проблеми. Індивідуальний стиль автора художнього твору – це складна система поєднань і взаємозв'язків різних засобів і форм мовної виразності. Невід'ємною

складовою індивідуального художнього підходу є авторська реалізація задуму тексту та відповідних композиційних прийомів. Художній переклад є одним із найпопулярніших і водночас найскладніших видів перекладу, і його часто відносять до окремого виду літературної творчості.

Сьогодні у зв'язку з процесом глобалізації, активним розвитком міжкультурних відносин у різних сферах людської діяльності, діалогом культур бурхливо розвивається перекладознавство. На цьому фоні теорія та практика перекладу потребують оновлення відповідно до сучасних реалій та вимог. Загальновідомо, що початок тексту має важливе комунікативне навантаження. Автор надає початку особливого значення, привертає увагу читача до твору. Зазначена позиція є важливим елементом тексту, вони надають максимум інформації про час і місце, умови перебігу явищ, які описуються. Композиційна особливість вступної частини зумовлена психологічними особливостями реципієнта, який концентрує максимальну увагу на початку акту сприйняття.

Вступні (інтродуктивні) блоки у художніх текстах мають різні назви: вступ, переднє слово, передмова, від автора, пролог, зачин, прелюдія, преамбула та ін. Цей елемент тексту є, з одного боку, необов'язковим, а, з другого, тісно пов'язаний з ним та відносно самостійним (автосемантичним). Автор зазвичай надає неповторну форму та структуру текстовому матеріалу відповідно до власного бачення закономірностей організації навколишньої дійсності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Принципи побудови різноманітних текстових фрагментів є предметом фундаментальних досліджень представників філологічної думки. Архітектоніка і композиція тексту була у центрі уваги таких дослідників, як О. Бессараб, І. Сидоренко, Г. Матковська, О. Солодова, А. Томас, О. Байоль, А. Сухова та багато ін.

Проблеми художнього перекладу досліджували Л. Андрієнко, Р. Зорівчак, В. Карабан, Л. Коломієць, О. Чередниченко, Т. Кияк, О. Ребрій, М. Іваницька, А. Mammadov, S. Halverson та ін. Великий внесок у розвиток перекладознавства здійснили М. Лукаш, М. Рильський, О. А. Галич, Т. М. Онопрієнко, В. Коптілов, І. Корунець та багато інших.

Мету нашої розвідки вбачаємо у висвітленні специфічних рис перекладу художнього тексту та засобів досягнення еквівалентності перекладу інтродуктивної частини художнього твору. Матеріалом для дослідження слугують оригінальні вступні

частини класичних творів англійської художньої літератури, написаних видатними письменниками у 19 і 20 століттях. Зазначені твори належать до різних жанрів та тем і репрезентують різне оформлення вступної частини. До розгляду узято вступи до творів «Мідлмарч», автор – Джордж Еліот; «Пігмаліон», автор – Бернард Шоу; «Абат», автор – Вальтер Скот; «Пригоди Родеріка Рендома», автор – Тобіас Смолет.

Виклад основного матеріалу. Наразі дослідники не дійшли висновку щодо залучення єдиної методики аналізу композиції художніх творів [1]. Композиція художнього тексту має свої особливості і визначається як побудова твору, правильне розташування і поєднання всіх його компонентів у художньо-естетичну цілісність, їх послідовне розташування, мотиви. За допомогою композиційних одиниць автор розташовує елементи тексту і відповідно позначає їхній зміст. Експозиція – перша, вступна частина сюжету художнього твору, в якій коротко подається ситуація, що логічно передують зав'язці, але може також передувати зав'язці в тексті, а може супроводжуватися іншими деталями протягом усього твору, або після зав'язки (відкладена експозиція), або в кінці твору (відкладена зав'язка). Іноді її подають наприкінці (зворотна експозиція). Експозиція представляє час і місце подій (дії) і дає необхідне пояснення персонажам і намірам оповідача, ніби розкриваючи ситуацію (пейзаж або інтер'єр), в якій діють персонажі. Місце експозиції в тексті художнього твору визначається авторським задумом [2]. Її стислість і довжина варіюються залежно від жанру твору (оповідання, новела, повість, роман) та авторського стилю і можуть по-різному утримувати увагу читача і допомагати йому краще зрозуміти характери персонажів, причини конфліктів і колізій, які рухають сюжет твору.

Залежно від стилю тексту передмови можуть називатися по-різному: вступ, передмова, від автора, пролог, передмова, прелюдія, преамбула тощо. Ці розділи, звісно, є обов'язковими. Характерно, що вони є незалежними від усього тексту, але водночас тісно пов'язані з ним. Основні характеристики інтродуктивної частини (тезовість, анотація, прагматичність, концептуальність та енциклопедичність [3]) не є обов'язковими для всіх типів вступу. Деякі з них є радше ретроспективними, ніж проспективними. Цей конститутивний блок не є типовим для художніх текстів, оскільки художні твори не потребують вказівок.

Передмова – це вступна стаття до книги, написана автором, упорядником або редактором, щоб допомогти читачеві зрозуміти зміст книги. У художніх текстах передмова підводить читача до того, про що буде розказано. У драматичному творі передмовою слугує коротке повідомлення про час і місце подій або перелік дійових осіб. Різновидом передмови є пролог. У ньому описуються явища, факти та обставини, необхідні для підготовки читача до повного розуміння твору або для повного розкриття змісту твору. Ця частина розповіді може бути органічно пов'язана з самою розповіддю. Пролог може бути віддалений від тексту як у часі, так і в просторі. У літературних текстах також зустрічаються прелюд (як вступ до вірша) та інтродукції (друга передмова, що містить екскурс в історію). У літературних творах ми іноді зустрічаємо зачин. Це передмова, яка відкриває епічний твір фольклору (епічну поему, думу, історичну пісню). Він має традиційну форму, часто починається з вигуку "Ой", вказує на місце і час дії та готує читача (слухача) до сприйняття подальшої оповіді. Передне слово

також є своєрідним вступом, що містить короткі відомості про автора та історію створення твору. Її пише інша особа, наприклад, дослідник, колега або послідовник творчості автора.

Важливо, щоб семантика інтродуктивної частини передавала інтригу та зацікавленість читача, спонукала його продовжувати читання. Як зазначалося раніше, вступні частини художніх творів можуть бути різноманітними залежно від авторського задуму та жанру твору. Наведемо декілька різновидів:

- експозиція – вступ, де представляються основні персонажі, місце дії та основні конфлікти твору. Вона створює базовий фундамент для подальшого розвитку подій;
- епіграф – використання цитат, віршів або фрази перед текстом для введення читача у тему або ідею твору;
- звертання до читача – автор безпосередньо говорить з читачем, використовуючи це як можливість побудувати зв'язок або викликати певний настрій перед читанням;
- дія інтродуктивної частини перебуває в середині подій твору, відсутнє власне уведення в тему твору, читач з перших рядків занурюється у вирій подій;
- описовий вступ – оповідь присвячена показу природи, місця подій або персонажів, на тлі яких розгортатиметься сюжет, це робить атмосферу та обставини твору більш живими та реалістичними;
- флешбек – автор може почати зі сцени з минулого, щоб пояснити деякі події або зазначити важливі моменти, що передують основній історії;
- інтригуюче запитання або загадка – сприяє тому, що читач прагне задуматися та бажати дізнатися більше.

Також можна виділити два основних типи будови вступних частин: простий та складений (поєднує два і більше елементи).

Саме це розмаїття видів вступних частин, їх поєднання, що є прикметним для мови художніх творів, створює той унікальний художній початок твору, який є справжнім викликом для перекладача, оскільки від правильності та адекватності перекладу залежить сприйняття подальших подій та фактів.

Мова художньої літератури є невід'ємною складовою та, водночас, подекуди частиною національної мови. Це пов'язано з тим, що художня література часто використовує елементи з минулого, архаїзми, історизми та позалітературні елементи (діалектизми, жаргонізми тощо). З цієї причини мову художньої літератури можна розглядати як особливу систему, що допускає використання всіх мовних елементів, які існують або колись існували в мові чи є принципово можливими (наприклад, неологізми, створені самим автором). Іншими словами, мова художньої літератури, так би мовити, базується на функціональному стилі. Водночас мова художньої літератури виконує не лише комунікативну (зв'язкову) функцію, але передусім естетичну. Під впливом естетичної функції в художніх текстах відбувається загальна трансформація мовних засобів відповідно до особистих ідейних намірів автора.

Літературна мова майже завжди естетично вмотивована і тому збагачена додатковим смисловим відтінком, який повинен відчувати перекладач. Як правило, естетичну функцію виконує повтор домінуючих мовних елементів на фонетичному, лексичному, синтаксичному та стилістичному рівнях. Тільки глибокий лінгвістичний аналіз художнього тексту може зберегти ідейно-метафоричну систему оригінального твору та врахувати всі мовні засоби, використані автором для створення образу твору, що підлягає відтворенню в перекладі.

Передача вступної частини художніх творів іншою мовою – складний і багатограний вид перекладацької діяльності. У ній поєднуються та мають бути враховані структура мислення автора, різні жанри літератури, різні епохи, національний колорит тощо.

Інтродуктивну частину художнього твору слід розглядати як результат творчого процесу, утілення творчого задуму. Семантика вступної частини твору впливає на сприйняття та розуміння читачем ідей, тем, проблем, образів, стилю та інших аспектів художнього твору. Важливим аспектом розуміння природи художнього перекладу інтродуктивного блоку є розгляд перекладу як міжкультурної взаємодії. Художній переклад часто називають окремим видом мистецтва, де між літературною творчістю та власне перекладом. На відміну від письменників, перекладачі не пишуть самостійних творів, але повинні виконувати величезну і складну роботу з адаптації вже існуючого твору до мовної та культурної реальності мови перекладу. Перекладачі художніх творів повинні провести літературний аналіз твору і бути знайомими з творчістю автора, його ідіостилем. Крім знання обох мов перекладу, вони також повинні вміти успішно передавати непереказні або складні для перекладу елементи, такі як жарти, каламбури та специфічні для країни реалії. Отже, специфіка художнього перекладу полягає, з одного боку, в його місці в системі видів перекладу, а з іншого – в його зв'язку з оригінальним твором.

Отже, художній переклад – один з найскладніших видів перекладу. Існує низка важливих особливостей перекладу. Художній переклад не є дослівним перекладом тексту. Цей вид перекладу більш гнучкий і вільний. Перекладач повинен використовувати художні прийоми, щоб зберегти естетику твору. Як відомо, дослідники класифікують перекладацькі трансформації 1) в залежності від рівнів мови на яких вони мають місце та 2) типів вихідних одиниць оригінального тексту, які перетворюються. Відповідно до лінгвістичної енциклопедії О. О. Селіванової, трансформація – основа більшості прийомів перекладу, яка полягає в зміні формальних (лексичні або граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі [4].

Однією з проблем художнього перекладу є співвідношення авторського контексту і контексту перекладача. Критерієм збігу або, навпаки, розбіжності між двома контекстами є ступінь кореляції між дійсністю і літературою. У контексті культурологічного підходу до перекладу особливого значення набуває проблема перекладу культурно маркованих безеквівалентних одиниць, особливо реалій та лакун, які часто зустрічаються в різних літературних стилях. Питання перекладу безеквівалентних одиниць безпосередньо пов'язане з поняттями еквівалентності та адекватності перекладу. Основне завдання перекладача – якомога повніше передати зміст вихідного тексту. Це означає створення адекватного перекладу, який відтворює як зміст, так і форму вихідного тексту шляхом підбору природних відповідностей (еквівалентність, аналогія та описовий переклад).

Процес перекладу – це, перш за все, глибокий лінгвістичний і контекстуальний аналіз вихідного тексту, створення його приблизного переказу і подальша обробка у вигляді перекладацьких трансформацій для досягнення необхідного ступеня емоційного впливу вихідного тексту на читача – і для досягнення кінцевого етапу процесу, справжнього та якісного перекладу.

Специфіка перекладу стилістичних засобів виразності полягає в тому, що вони не завжди мають відповідники в інших мовах, або мають різну експресивну силу. Перекладач повинен враховувати не тільки лексичне та граматичне значення стилістичних засобів, але й їхній прагматичний та культурний аспекти. Перекладач може використовувати різні стратегії перекладу стилістичних засобів, такі як: дослівний переклад, адаптація, заміна, опущення, додавання, компенсація тощо.

З-поміж фонетичних явищ, які ми дослідили, можна відзначити ономапоєю або звуковідтворення (звуконаслідування) – повторення звуків з метою створення звукового образу, певного явища – смол "Sblood! sir, that toothless jaw is a d–ned scandalous libel – but don't you imagine me so chopfallen as not to be able to chew the cud of resentment [5]." – "Клянусь! Сер, ця беззуба щелепа – це брудний наклеп, але не думайте, що я настільки п'яний, що не зможу проковтнути обурення". Автор таким чином підкреслив вади мовлення героя твору.

Тропи грають важливу роль в інтерпретації художнього тексту. Можна відзначити випадки вживання авторами: 1) метафор: That child-pilgrimage was a fit beginning [5]. – Це дитяче паломництво було вдалим початком;

2) різновиду метафор – гіпербол. Her flame quickly burned up that light fuel; and, fed from within, soared after some illimitable satisfaction, some object which would never justify weariness, which would reconcile self-despair with the rapturous consciousness of life beyond self [6]. – Її полум'я швидко спалювало це легке паливо; і, підживлюване зсередини, злітало за якоюсь незрівнянною сатисфакцією, якимось об'єктом, який ніколи не виправдає втоми, який примирить зневіру в собі з захопленою свідомістю життя поза собою; His great ability as a phonetician (he was, I think, the best of them all at his job) would have entitled him to high official recognition, and perhaps enabled him to popularize his subject, but for his Satanic contempt for all academic dignitaries and persons in general who thought more of Greek than of phonetics [7]. – Його великі здібності фонетика (він був, гадаю, найкращим у своїй справі) дали б йому право на високе офіційне визнання і, можливо, дозволили б йому популяризувати свій предмет, якби не його сатанинське презирство до всіх академічних сановників і взагалі до людей, які думали більше про грецьку мову, ніж про фонетику.

Метонімія була зафіксована у реченнях She found her epos in the reform of a religious order. – Вона знайшла свій епос у реформі релігійного ордену та As it was, he impressed himself professionally on Europe to an extent that made his comparative personal obscurity, and the failure of Oxford to do justice to his eminence, a puzzle to foreign specialists in his subject [7]. – Він і так справив на Європу таке професійне враження, що його порівняльна особиста невідомість і нездатність Оксфорда віддати належне його видатності стали загадкою для іноземних фахівців з його предмету.

Іронія притаманна, в основному, твору Б. Шоу: 1) It is impossible for an Englishman to open his mouth without making some other Englishman hate or despise him [7]. – Англієць не може відкрити рота без того, щоб інший англієць не зненавидів або не зневажив його;

2) German and Spanish are accessible to foreigners: English is not accessible even to Englishmen [7]. – Німецька та іспанська мови доступні для іноземців: Англійська мова недоступна навіть англієцям.

Завдяки цьому прийому гумористична та сатирична складова твору стає виразнішою і спонукає читача до певних роздумів.

Епітети є характерною ознакою мови художніх творів: 1) *Leisure must be allowed for the tide both to flow and ebb* [8]. – Дозвілля повинно бути дозволене, щоб приплив і відплив були рівномірними; 2) *I have bought three copies of it during my lifetime; and I am informed by the publishers that its cloistered existence is still a steady and healthy one* [7]. – За своє життя я купив три примірники цієї книги, і видавці повідомили мені, що її усамітнене існування все ще є стабільним і здоровим.

Оксюморон також додає виразності мові автора: *He was, I believe, not in the least an ill-natured man: very much the opposite, I should say; but he would not suffer fools gladly.* – Я вважаю, що він не був анітрохи недоброчливою людиною, навіть навпаки, я б сказав, що він не терпів би дурнів з радістю.

Антономазія, або використання власних імен у ролі загальних, також є експресивним засобом, як-от у реченні: *When I met him afterwards, for the first time for many years, I found to my astonishment that he, who had been a quite tolerably presentable young man, had actually managed by sheer scorn to alter his personal appearance until he had become a sort of walking repudiation of Oxford and all its traditions.* – Коли я зустрівся з ним після цього, вперше за багато років, я з подивом виявив, що він, який був цілком презентабельним молодим чоловіком, насправді примудрився через власне презирство змінити свою зовнішність так, що перетворився на своєрідне ходяче заперечення Оксфорду та всіх його традицій.

Увиразнюють мову інтродуктивних частин і численні алегорії: 1) *There have been heroes of that kind crying in the wilderness for many years past.* – Таких героїв, що волають в пустелі, було багато впродовж багатьох років;

2) *I was never, I confess, one of those who are willing to suppose the brains of an author to be a kind of milk, which will not stand above a single creaming, and who are eternally harping to young authors to husband their efforts, and to be chary of their reputation, lest it grow hackneyed in the eyes of men.* – Зізнаюся, я ніколи не належав до тих, хто готовий вважати мозок автора молоком, яке не підніметься вище вершків, і хто вічно втовкмачує молодим авторам, щоб вони мужали свої зусилля і дбали про свою репутацію, щоб вона не стала заїждженою в очах людських.

Алюзія на твір Шекспіра «Історія Генріха IV» для увиразнення авторського задуму та виокремлення ідеї подолання труднощів попри всі перешкоди наведена у реченні: *The intention of the work has been anticipated, and misconceived or misrepresented, and although the difficulty of executing the work again reminds us of Hotspur's task of "o'er-walking a current roaring loud," yet the adventurer must look for more ridicule if he fails, than applause if he executes, his undertaking* [8]. – Задум твору був передбачений, але його неправильно зрозуміли або спотворили, і хоча складність його виконання знову нагадує нам про завдання *Хотспера "переплисти течію, що голосно реве"*, авантюрист повинен очікувати більше насмішок, якщо він зазнає невдачі, ніж аплодисментів, якщо йому вдасться здійснити свою затію.

Також наявні алюзії на міфологію та релігію: *He might as well have been the Sybil who tore up the leaves of prophecy that nobody would attend to.* – Він міг би бути тією Сибілою, яка рвала листя пророцтва, на яке ніхто не звертав уваги.

Перекладачеві слід пам'ятати, що стилістична функція троп залежить, насамперед, від контексту. В одних випадках метафори, наприклад, можуть створювати пафос, в інших – комічний ефект або пародію.

Отже, процес перекладу – це, перш за все, глибокий лінгвістичний і контекстуальний аналіз вихідного тексту, створення його приблизного переказу і подальша обробка у вигляді перекладацьких трансформацій для досягнення необхідного ступеня емоційного впливу вихідного тексту на читача – і для досягнення кінцевого етапу процесу, справжнього та якісного перекладу.

Висновки. Вступні частини художніх творів, які були предметом аналізу, є семантично різноманітними та поділяються на: експозицію (представляються основні персонажі), звернення автора до читача з метою вибудувати зв'язок з ним, флешбек, інтригуюче запитання та описовий вступ. Мета цих елементів твору полягає у знайомстві з контекстом, створенні загального настрою та зацікавленні читача. Вони є інформаційно насиченими і пропонують читачеві різні види інформації: фактологічну, емоційну, концептуальну тощо. Художній переклад – це особливий вид перекладу, в якому вихідним текстом є мова художньої літератури. Особливістю такого виду перекладу є те, що він вимагає від перекладача не тільки знання мови, але й наявності творчих здібностей, культурної компетенції, стилістичної чутливості та відчуття авторського стилю. Засобами перекладу художнього твору є перекладацькі трансформації спрямовані, зокрема, на переклад стилістичних засобів виразності: ономатопеї, метафори, гіперболи, метонімії, іронії, епітетів, оксюморона, антономазії, алегорії та алюзії. На наш погляд, актуальним напрямком розвитку художнього перекладу є використання комплексного підходу до перекладу з дотриманням принципу адекватності та принципу еквівалентності. Перекладачі повинні мати глибоке розуміння культури, менталітету, історії та літературних традицій носіїв мови оригіналу та мови перекладу. Завдяки цьому вони можуть відтворювати специфічні для країни реалії, соціокультурну інформацію, образи та стилістичні особливості художніх творів. Потрібно уникати копіювання слів автора. Перекладачі повинні проявляти творчий підхід і знаходити найбільш доречні та еквівалентні вирази, які відповідають ідіостилю, жанру, тону, настрою та задуму автора.

Література:

1. Сидоренко І.А. Архітектоніка та композиція художнього твору як елементи авторського ідіостилю // Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки», 2019. С. 19–24.
2. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / Авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. К.: Академія, 2007. Т. 1. 608 с.
3. Максимов С. С. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для 68 студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання : навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2006. 157 с.
4. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. П.: Довкілля-К, 2011.
5. Smollett Tobias *The Adventures of Roderick Random* URL: The Project Gutenberg eBook of *The Adventures of Roderick Random*, by Tobias Smollett
6. George Eliot. *Middlemarch*. URL: The Project Gutenberg eBook of *Middlemarch*, by George Eliot
7. Shaw George Bernard. *Pygmalion* URL: The Project Gutenberg eBook of *Pygmalion*, by George Bernard Shaw
8. Sir Walter Scott *THE ABBOT* By URL: *The Abbot*, by Sir Walter Scott (gutenberg.org)

Iliencko O., Khodakovska O. Stylistic features of translation of an introductory part of fiction

Summary. The article is devoted to the study of stylistic features of translation of introductory parts of literary texts. The structural and semantic features of the introductory part of literary texts are revealed. It is noted that the introductory parts of the works of fiction that were the subject of the analysis are semantically diverse and are divided into: exposition (introducing the main characters), the author's appeal to the reader in order to build a connection with him/her, flashback, intriguing question and descriptive introduction. It is noted that the purpose of these elements of the work is to introduce the context, create a general mood and interest of the reader. They are information-rich and offer different types of information: factual, emotional, conceptual, etc. The structure of introductions can be simple and compound. The following features of literary translation have been identified: translation of fiction is fundamentally different from other types, it is worth noting the existence of features of literary translation of works; translation of fiction depends on many objective and subjective factors, such as historical context, cultural

and social conditions, target audience, etc.; translation of fiction requires the translator to be able to, on the one hand, strictly adhere to the original, and, on the other hand, adapt the work to the target language. The study of the means of achieving equivalence has shown that translation transformations are one of the ways to achieve equivalence in the translation of literary texts. The use of lexical, grammatical, and syntactic transformations is aimed at overcoming the differences between the source and target texts, differences in the systems of the two languages and cultural differences. Attention was also focused on the translator's consideration of the style of the original work. The use of a comprehensive approach to translation in compliance with the principle of adequacy and the principle of equivalence was identified as an important direction for the development of literary translation. Translators should have a deep understanding of the culture, mentality, history and literary traditions of the native speakers of the source and target languages.

Key words: literary translation, introductory part, translation transformations, stylistic features of translation, quality of literary translation.